

Kommunstyrelsen

Ändring av ersättningsformer i kundval för hemtjänst, ledsagning och avlösning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.

1. Ersättning utgår, för en omställningstid om högst fyra dagar, med det checkbelopp som gäller för i vart enskilt fall beviljad insats, vid
  - a. oplanerad frånvaro vid inläggning på sjukhus
  - b. planerad hemgång från sjukhus som ställs in
  - c. dödsfall.
2. Ersättning utgår, motsvarande det gällande checkbeloppet, för en timme beviljad insats för genomförandesamtal med ny kund.
3. Ersättning motsvarande det gällande checkbeloppet, utgår för utförd tid vid deltagande för att ta fram en samordnad individuell plan (SIP).

De nya ersättningsvillkoren ska gälla från och med den 1 juni 2018.

Sammanfattning

Äldrenämnden har gjort en översyn av ersättningen till anordnare inom kundvalet för hemtjänst, ledsagning och avlösning. Översynen avsåg 1) checkbelopp för bom- och omställningstid och 2) övriga förslag på insatser där checkbelopp kan utgå. Översynen har lett till tre förslag om ytterligare ersättning. Det första är att ersättning ska kunna utgå under högst fyra dagar om en person oplanerat läggs in på sjukhus, en planerad hemgång från sjukhus ställs och vid dödsfall. Det andra är att ersättning ska utgå för en timme när anordnaren har genomförandesamtal med en ny kund. Det tredje förslaget är att anordnaren ska få ersättning för den faktiska tid som den har medverkat för att ta fram en samordnad individuell plan (SIP). Förslagen berör även socialnämndens ansvar inom detta kundval och nämnden har tillstyrkt förslagen.

Äldrenämnden kopplar förslagen till kommunens övergripande mål om ”bästa utveckling för alla” och ”stark och balanserad tillväxt”.

Stadsledningskontoret tillstyrker de föreslagna justeringarna av ersättningsvillkoren.

Ärendet

Äldrenämnden föreslog vid sitt sammanträde den 28 mars 2018, § 17, att kommunfullmäktige ska besluta om ytterligare grunder för ersättning till anordnare inom kundvalet för hemtjänst, ledsagning och avlösning. Förslaget innebär att ersättning från och med en 1 juni 2018 ska utgå i tre situationer, där ersättning i dag inte utgår:

- Omställningstid (högst fyra dagar) vid oplanerad sjukhusvistelse, inställd planerad hemgång och dödsfall
- En timme genomförandesamtal
- Faktiskt utförd tid i arbete med att ta fram en samordnad individuell plan (SIP)

Förslagen berör socialnämnden, som också omfattas av det aktuella kundvalet.

Socialnämnden har den 21 mars 2018, § 16, tillstyrkt förslagen.

Som underlag för äldrenämndens förslag låg huvudsakligen följande.

Uppdrag till social- och äldredirektören att göra en översyn

Äldrenämnden hade gett social- och äldredirektören i uppdrag att göra en översyn av villkoren för kundvalet hemtjänst, ledsagning och avlösning vad gäller;

- checkbelopp för bom- och omställningsställtid
- övriga förslag på insatser där checkbelopp kan utgå

Uppdraget genomfördes dels genom att undersöka tidigare beslut och utredningar om vilka ersättningar som utgår i form av checkbelopp inom kundvalet för hemtjänst, ledsagning och avlösning, dels genom omvärldsanalys för att få kunskap om ersättningsvillkor i övriga kommuner i Stockholms län. Hänsyn togs även till ny lagstiftning.

Översyn Påbörjad våren 2017

En översyn hade påbörjats under våren 2017 där syftet var att bedöma om checkbelopp ska utgå till anordnare för insatser som ställs in med kort varsel. Frågan skulle besvaras genom tre delundersökningar;

1. Undersöka omfattningen av inställda insatser
2. Undersöka orsaker till att insatser ställs in
3. Undersöka de ekonomiska konsekvenserna av att checkbelopp utgår för inställda insatser

Den första delundersökningen genomfördes i samarbete med åtta hemtjänstanordnare som tillsammans stod för 60 % av samtliga kunder, resultatet från sju anordnare togs med i redovisningen då en anordnare inte lämnade in tillräckligt tillförlitliga underlag.

Mätningen genomfördes under 14 dagar (22 mars – 4 april 2017) och insatserna delades upp i bom- och omställningstider.

Med bomtid menas här enstaka insatser som ställs in med kort varsel. Anledning kan vara;

- kunden är inte hemma när hemtjänstpersonalen kommer
- kunden avstår det inplanerade besöket då hemtjänstpersonalen kommer hem till kund
- hemtjänstpersonalen kommer inte i tid och kunden lämnar hemmet i tron att hemtjänstpersonalen inte kommer
- bristande kommunikation mellan hemtjänstpersonal när kunden avbokar tid

Med omställningstid menas oplanerad frånvaro på grund av sjukhusinläggning, om planerad hemgång från sjukhus skjuts upp eller vid dödsfall.

Mätningen visade på en stor variation mellan anordnarna när det gäller procentuell andel bom- och omställningstider av den totalt beviljade tiden. När det gäller bomtider kunde man se en variation på mellan 0,8 % - 5% av den beviljade tiden. Även när det gäller omställningstid var variationerna stora, troligtvis beroende på att mätperioden var mycket kort och att några anordnare under den tiden inte hade någon kund med oplanerad frånvaro.

Med tanke på den mycket begränsade mätperioden har ansvariga tjänstemän bedömt att resultaten bör tolkas med mycket stor försiktighet.

Delundersökning 2 påbörjades aldrig och delundersökning 3 fullföljdes inte, i avvaktan på en översyn av ersättningsystemet kopplat till mobil återrapporering.

Förändringar i ersättningsystemet den 1 januari 2015

Den 1 januari 2015 infördes ett nytt ersättningsystem med anledning av att det fanns ett behov av att förenkla och att anpassa ersättningen/checknivån till mobil återrapporering av utförd tid. Man gick då från ett tidsdifferentierat ersättningsystem för insatser dagtid, kväll och helg till ett enhetligt system. De gamla ersättningsreglerna innehöll även särskilda avrundningsregler och checkbelopp utgick även för omställningstid. Avrundningsreglerna och checkbelopp för omställningstid bakades in i det nya checkbeloppet.

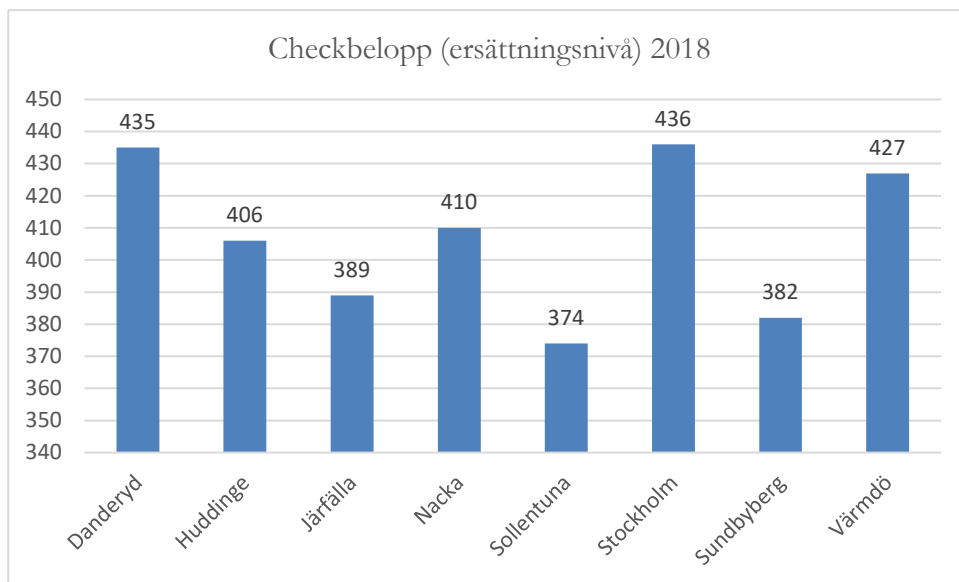

Jämförelse med andra kommuner i länet

En omvärldsanalys har genomförts, dels för att kunna jämföra checkbeloppens nivåer mellan några av kommunerna i Stockholms län, dels för att kartlägga vilka kommuner som ersätter för kostnader utöver utförd tid.

Nedan diagram visar skillnader i checkbelopp mellan några jämförbara kommuner i Stockholms län. En av kommunerna Nacka ofta jämför sig med är Täby kommun men då den kommunen har en annan ersättningsmodell är den inte med i denna jämförelse.

Diagrammet nedan visar aktuella checkbelopp för privata anordnare inklusive respektive kommuns momskompensation i jämförbara kommuner.

Sollentuna ändrade checkbeloppet från och med den 1 april 2018 till 395 kronor.

Värmdö har differentierad ersättning för kväll, helg och storhelg samt även en geografisk zonindelning med differentierad ersättning, se nedan tabell. Det redovisade checkbeloppet i tabellen avser tätort, dagtid 06.00 – 19.00.

Checkbelopp	Zon 1 tätort	Zon 2 övrig kommun	Zon 3 glesbygd
Dag kl 06.00-19.00	427	467	548
Kväll kl 19.00-22.00	455	494	584
Helg	488	532	626
Storhelg	545	593	696

Hur gör andra kommuner?

Vid en kartläggning av andra kommuner framkommer att nedan 10 kommuner ersätter anordnarna utöver utförd tid i varierande grad och under vissa förutsättningar.

Kommun	Ersättning för bomtid	Ersättning för oplanerad frånvaro vid sjukhusvistelse och dödsfall	Ersättning för minskade/avslutade insatser	Ersättning vid ny kund
Danderyd	Nej	Högst 72 timmar	Nej	2 timmar
Ekerö	Nej	Högst 5 dagar	Nej	Nej
Järfälla	Nej	Nej	Nej	3 timmar
Sollentuna	50 % ersättning utgår om kund inte anmält frånvaro senast 48 timmar innan	Högst 4 dagar	Ersättning högst 4 kalenderdagar	
Solna	Besök som avböjs senast 24 timmar ersätts	Högst 5 dagar	Nej	4 timmar
Stockholm	Nej	Högst 5 dagar	Ersättning högst 5 kalenderdagar	Nej
Sundbyberg	Nej	Högst 3 dagar	Minskning med minst 50 %, omställning ersätts högst 3 dagar	Nej
Tyresö	Frånvaro ska anmälas senast 2 dagar innan, om kund inte anmäler utgår ersättning för 1 dag	Högst 2 dagar	Uppsägningstid 2 dagar	
Upplands Bro	Nej	Nej	Nej	3 timmar
Värmdö	Ersättning betalas ut för planerade insatser under 24 timmar under förutsättning att kund anmält frånvaro senast kl. 12 dagen innan	Nej	Nej	1 200 kr

Ny lagstiftning

Den 1 januari 2018 infördes lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård. Den nya lagen ersätter lagen om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård. Enligt den nya lagen kommer det som kallas samordnad individuell plan (SIP) att vara en central och viktig aktivitet som primärvården blir ansvarig att kalla till. Planeringen av den enskildes vård och omsorg ska företrädesvis ske i den enskildes ordinära boende. Vid SIP ska samtliga verksamheter som är involverade i vården och omsorgen vara representerade. Deltagande från hemtjänstanordnare kommer att bli viktig i planeringen av insatserna för den enskilde.

Äldrenämndens förslag på ändrade ersättningsvillkor

Utifrån utredningens resultat har, som angetts inledningsvis, äldrenämnden beslutat om tre förslag på ändring av ersättningsvillkoren.

1. Checkbelopp utgår för omställningstid

Checkbelopp utgår för beviljad tid under högst fyra dagar vid oplanerad frånvaro vid inläggning på sjukhus, vid planerad hemgång från sjukhus som ställs in och vid dödsfall. Checkbelopp utgår för att täcka kostnader för personal som redan schemalagts för att utföra insatser hos kunden, anordnaren har då möjlighet att ställa om sin planering.

2. Checkbelopp utgår för genomförandesamtal vid ny kund

Checkbelopp utgår vid introduktion av ny kund motsvarande en timme.

3. Checkbelopp utgår för deltagande samordnad individuell plan (SIP)

Checkbelopp utgår för faktiskt utförd tid.

Äldrenämndens fortsatta utredningar kopplade till kundvalet för hemtjänst, ledsagning och avlösning

Bomtid

Utredning när det gäller checkbelopp för bomtid pågår och ingår i den totala översynen av hemcheckens utformning och beloppsnivå.

Övrigt pågående utredningsuppdrag

Äldrenämnden har gett i uppdrag till social- och äldredirektören att göra en total översyn av hemtjänstcheckens utformning och beloppsnivå kopplat till införande av mobil återrapportering. Uppdraget ska återrapporteras till äldrenämnden senast maj 2018. Översynen ska utgöra en del av underlaget för mål- och budget som behandlas i nämnden hösten 2018.

De nya förslagen kopplade till Nacka kommuns övergripande mål

Äldrenämnden har utgått från de övergripande målen när den sett över ersättningsnivåerna.

Inom ramen det övergripande målet om ”stark och balanserad tillväxt” har kommunfullmäktige beslutat att äldrenämnden ska ha ett fokusområde som säger att ”kommunens välfärd utvecklas genom ett förtroendefullt samarbete med utförare och företag”. För att ge anordnare större möjlighet till verksamhetsutveckling och verksamhetsplanering föreslås att checkbelopp ska utgå för omställningstid.

Äldrenämnden har inom ramen för det övergripande målet om ”bästa utveckling för alla” ett fokusområde att ”seniorer känner sig trygga och har ett stort inflytande över hur omsorgen och hjälpen utformas”. Som ett led i att ge anordnare inom kundvalet hemtjänst ledsagning och avlösning förutsättningar att utveckla kvalitet gentemot kund enligt fokusområdets intentioner föreslås att checkbelopp ska utgå för genomförandesamtal vid ny kund och för deltagande vid samordnad individuell plan (SIP).

Stadsledningskontorets förslag

Stadsledningskontoret tillstyrker de i sak föreslagna justeringarna av ersättningsnivåer inom kundvalet för hemtjänst, ledsagning och avlösning.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen till beslut bedöms öka kommunens kostnader för hemtjänst med cirka 2,8 miljoner kronor per år om. Äldrenämnden har bedömt att de ekonomiska konsekvenserna av förändringar ryms inom den totalt beslutade checkramen för 2018.

Kostnadsutfallet för hemtjänsten året 2017 var 167,5 miljoner kronor medan budgeten för 2018 är 187,5 miljoner kronor, inklusive kompensation för ökat checkbelopp. Föreslagna förändringar kommer inte att få helårseffekt under 2018 och hanteras inom budgetramen för hemtjänst även vid en eventuell volymökning.

Förslaget innebär att timmar som för närvarande anses ingå i de cirka 27 procenten av ersättningen som ska ersätta kringtid fortsättningsvis räknas som utförd tid och ersätts med hemtjänstcheck. Den ekonomiska konsekvensen är beräknad bland annat utifrån en begränsad mätning av omställningstid under 14 dagar 2017 och uppskattningar baserade på tillgänglig statistik för hemtjänsten året 2017. Kostnaderna är beräknade efter 2018 års ersättning till kommunal anordnare men på volymer för 2017, det vill säga eventuell volymökning under 2018 är inte medtagen i beräkningarna.

De ekonomiska konsekvenserna är avrundade eftersom de bygger på uppskattningar som har en förhållandevis stor osäkerhetsmarginal. De kan inte användas som ett underlag för uppdraget om checköversyn.

Förslag på förändring av villkor	Kostnad per helår
1. Checkbelopp utgår för omställningstid	Cirka 2 miljoner kronor
2. Checkbelopp utgår för genomförandesamtal vid ny kund	Cirka 200 000 kronor
3. Checkbelopp utgår för motsvarande utförd tid för deltagande vid samordnad individuell plan (SIP)	Cirka 600 000 kronor

Konsekvenser för barn

Förslaget innebär inga konsekvenser för barn.

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör
Stadsledningskontoret

Anne-Lie Söderlund
Social- och äldredirektör